

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe za vojvodino kranjsko.

Ureja **Gustav Pirc**, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 90 K, na $\frac{1}{2}$ strani 60 K, na $\frac{1}{3}$ strani 30 K, na $\frac{1}{4}$ strani 15 K in na $\frac{1}{16}$ strani 8 K. Pri večjih naročilih rabat. Družabnikom 20 % popusta.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 8. V Ljubljani, 30. aprila 1913. Letnik XXX.

Obseg: O sestavljanju in setvi travnih mešanic. — O podlogah sadnih rastlin. — Kaj naj pokladamo, otrobe ali oljne tropine. — Skupno licenciranje bikov. — Kdaj in kako je prositi za odpis zemljiškega davka. — Vinogradniki! — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Družbene vesti. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — **Inserati.**

O sestavljanju in setvi travnih mešanic.

(Po dr. T. vitezu Weinzierlu preložil in priredil inženir Jak. Turk.)
(Dalje.)

28. Travniki lističji rep (*Alopecurus pratensis* L.), podoba 61. Svedsko seme (pod. 62.) te trave je najtežje, najboljše in obenem tudi najdražje. Pogostoma vsebuje jalovo (prazno) seme in često v prav velikih odstotkih plodove, ki so v njih pomarančastorumene ličinke neke muhe (*Oligotrophus alopecuri*), ki povzročajo zmoto glede polnozrnosti setvine.

29. Volnata medena trava (*Holcus lanatus* L.), podoba 63. Seme te trave je v kupčiji z ovojnimi plevami kakor tudi izluščeno. Te malovredne krmske trave se je posluževati le v skrajnih slučajih, kakor n. pr. na pustih in suhotnih tleh ter za mešanice na visočinskem barju. V visokih in mrzlih legah pa sploh ne uspeva.

30. Prava zlata pahovka (*Trisetum flavescens* [L.] Beauv.), podoba 64. V zameno semena (pod. 65.) te dragocene krmske trave se pogostoma ponuja ceno seme krivinaste (sloke) masnice (*Aira flexuosa* L.), neke za napravo travnikov docela neprikladne gozdne trave, in je zaradi tega zahtevati pri nakupovanju semena jamstvo za pristnost blaga.

31. Prava rosulja ali boljka (*Anthoxanthum odoratum* L.), podoba 66. Seme (pod. 67.) te malovredne in le za pusta in suhotna zemljišča prikladne trave je zelo drago. V njegovo zameno se prav često prodaja seme enoletne rosulje (*Anthoxanthum Puelii* Lec. et Lam.). Zavoljotega je tudi tu prav nujno potrebno,

da si damo pri nakupovanju semena zajamčiti pristnost blaga.

32. Pokončna stoklasa (*Bromus erectus* Huds.), podoba 68. Seme te trave prihaja v kupčijo navadno kot izčistek iz francoske pahovke, ki je z njim pretežno onečiščena, in sicer pod označbo *Bromus pratensis* (travnikiška stoklasa). Za suhotna tla v gorkem podnebbju je pokončna stoklasa v primernih mešanicah prav porabna krmska trava.

33. Gola stoklasa (*Bromus inermis* Leyss.), podoba 69. Seme, ki je v kupčiji, je ogrskega in južnoruskega izvora, vsebuje redovito prav mnogo jalovih (praznih) plodov ter slabo kali; zato je tu prav zelo potreben semenski prigled. Ta trpežna trava je za suhotna in rahla tla ter za suhotno podnebbe, kjer ne uspevajo boljše trave, vsega uvaževanja vredna krmska rastlina. Ker stvarja močne pritlike, je primerna tudi za utrditev tal. — V semenski kupčiji se prodaja gola stoklasa često tudi pod imenom „orjaška stoklasa“ (*Bromus giganteus* L.).

34. Mehka stoklasa (*Bromus mollis* L.). Seme tega enoletnega plevela prihaja v kupčijo pod imenom „nemška ljuljka“ (glej št. 18.) in se hvali na vse pretege.

35. Gozdna latovka (*Poa nemoralis* L.). Seme te nezatne, malovredne in samo za senčne gozdne ter vrtno trave prikladne krmske trave rabijo zaradi njegove nizke cene za popačbo mnogo dražje navadne latovke.

Za sestavljanje semenskih mešanic najvažnejša svojstva posameznih detelj in trav so po možnosti na kratko sestavljena v nastopni razpredelni

razvrstitvi (glej razpredelnico I.) tako, da si na podlagi teh navedeb in z morebitno porabo izkušenj svojega kraja more take mešanice za vsak posamezni slučaj samostojno sestaviti o tem predmetu količkaj poučen kmetovalec.

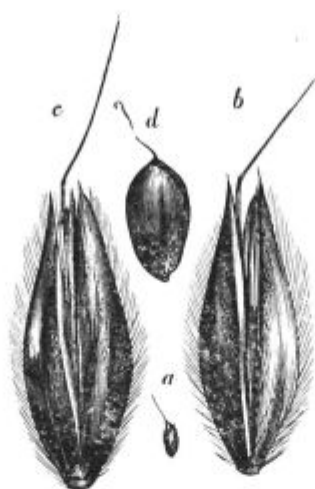
in drobnic in tudi sedaj jih nekteri skušeni sadjarji priporočajo in svare pred rabo podlog iz semena žlahtnih vrst, češ da se s takimi podlogami vzgoji nerodovitno ali malo rodovitno drevje.

Mnoge skušnje so pokazale, da krepke podloge od lesnik in drobnic res dajo trpežno in rodovitno drevje; nasprotno pa tudi ne smemo prezreti dejstva, da so tudi iz semena žlahtnih vrst vzgojili ne samo rodovitne, ampak tudi čislane nove plemenite vrste.

Podlog iz semena plemenitih vrst torej najbrž ne bomo morali v vsakem slučaju zavreči. H. Gold pravi,

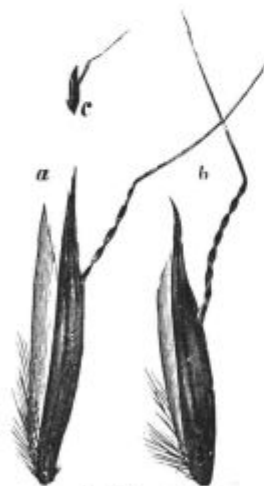

Podoba 61.
Lisičji rep.

Podoba 62.

Lisičji rep; *a* nepravi plod v naravni velikosti; *b* in *c* nepravi plod, 7krat povečan; *d* izluščeno zrno, povečano.

Podoba 65.

Zlata pahovka; *a* in *b* nepravi plod, povečan; *c* nepravi plod v naravni velikosti.

Podoba 63.

Volnata medena trava.

Podoba 64.

Zlata pahovka.

O podlogah sadnih rastlin.

(Konec.)

Podloge iz semenjakov (n. pr. jablane, hruške i.t.d.) v splošnem niso vse enake vrednosti. Že v davnih časih so dajali prednost podlogam iz semena lesnik

da zgodnje vrste vedno dajejo dobre podloge, le da pozne vrste na njih nekoliko pozneje zore. Pozne vrste pa dajejo porabne podloge le bolj zgodnjim vrstam, ki pa na njih nekoliko kesneje zore. Nikdar se mu pa niso sponesle pozne vrste na podlogah poznih vrst. Slaba svojstva podlog vplivajo neugodno na žlahtni del rastline.

Profesor dr. Brägelmann potrjuje Goldove skušnje.

Zato bo morda pravilno, če rečemo, da cepljenec oziroma cepljenka, tedaj rodi obilo okusnega sadu, če so svojstva podloge in cepiča (kolikor namreč podloga vpliva na cepič) združena v ubrano novo celoto; če se ni to zgodilo, drevo ni rodovitno, ali pa rodi malo ali slab sad.

Naša naloga pri določanju podlog je torej ta, da s poskušnjami določimo, kakšne in ktere podloge so najbolj prikladne za posamezne sadne vrste. Če se vsa reč pametno uredi, bo delo lahko izvedljivo in zanimivo in se bo dalo polagoma zvršiti v zadostnem obsegu. Ker nam sadjarski veščaki priporočajo, naj sadimo malo vrst, a te v velikih množinah, da moremo kupcu kaj ponuditi, kadar pride kupovat, jih bo seveda tudi malo treba preskušati. In še teh morda ne bomo takoj vseh vzeli v delo, ampak najprej najvažnejše.

Pri podlogah iz semena se bomo morda najprej ozirali na Goldove in Brägelmannove izkušnje ter bomo

že prav lepe uspehe in zato namerava za vsako izmed najizbornejših vrst dobiti najboljšo podlogo. Da bi za vmesno cepljenje dobil v vsakem slučaju primerno vrsto, goji v to svrhu tudi križanke.

V Avstriji si je avstrijsko sadjarsko in pomološko društvo na Dunaju stavilo nalogo, da izvede nekaj tozadevnih poskusov. Zadnje poslovno porčilo tega društva omenja prve poskuse, ki jih je društvo uvedlo na raznih krajih, da dové, ktere podloge so najboljše za breskve in za marelice. Za breskev kakor za marelico poskušajo njeno lastno podlogo in za vsako še senžiljenko, marijanko (slivo), tuluško damaščansko, francosko ciboro (mirabolano) in češpljo. Na te podloge so okulirali breskve in marelice.

Poleg tega poskušajo tudi vmesno cepitev. Za koreninsko podlogo so v vseh poskusih vzeli francosko ciboro. Nanjo so poletli cepili križanke (*Prunus cerasifera* × *Persica vulgaris* za breskev, *Prunus cerasifera* × *Prunus armeniaca* za marelico), vagenštadsko slivo,

Podoba 66.

Rosulja ali boljka.

Podoba 67.

Rosulja; a nepravi plod in zrno v naravni velikosti; b in c nepravi plod in zrno, povečana.

za vsako poskusno vrsto najprej določili skupino (zgodnje, pozne vrste) in v tej skupini potem posamezne vrste. Že samo ti poskusi nas morejo pripeljati do zadovoljivega cilja.

Včasih pa enostavno cepljenje na podlogo ne bo zadoščalo, posebno ne pri takih vrstah, ki na gotovih podlogah ne uspevajo. V takem slučaju je potrebno dvojno cepljenje. Na primeren divjak se cepi taka vrsta, ki naj potem na cepič ugodno vpliva. Tukaj torej prvotna podloga ne vpliva neposredno na vrsto, ki jo hočemo pridelovati, ampak to nalogo prevzame oni del (ona vrsta), ki ga vstavimo med korenine in krono.

Na ta način se tudi pri nas v mnogih drevesnicah že zdavnaj cepijo drevesca, toda iz čisto drugega namena, namreč, da se vzgajajo lepa, močna debela; na vplivanje na kakovost sadu se doslej niso nič ozirali.

V nekterih krajih so pa tudi že z uspehom začeli preskušati podloge in vmesno cepljenje z ozirom na njihovo vplivanje na rodovitnost drevesa in na kakovost sadu. D. Uhlhorn (na Nemškem) je baje dosegel

Podoba 68.

Pokončna ali travniška stoklasa.

Podoba 69.

Gola stoklasa.

levensko leptico, Lukasovo zgodnjo češpljo in Halle-rovo slivo. Na te podloge so bile cepljene brvskve in marelice.

Ker so bili ti poskusi započeti šele zadnji čas, seveda še ni mogoče poročati o uspehih. Ti se kažejo šele čez nekaj let.

Začetek je torej storjen. Vplivanje podloge na cepič je pripoznano in delovanje, da se izmed mnogobrojnih podlog izbere tiste, ki najugodnejše vplivajo na rodovitnost posameznih vrst in na kakovost njihovega sadu, se je pričelo. Posamezni poskusi so tudi že privedli do ugodnih uspehov, vendar čaka poklicanih mož še mnogo dela. Naj bi ga nekoliko (za naše razmere) prevzeli tudi naši strokovnjaki. Čim prej se

rešijo ta vprašanja, tem prej se nam pokažejo tudi ugodne gmotne posledice.

F. Štupar.

Kaj naj pokladamo, otrobe ali oljne tropine?

Vsa krma, ki jo žival dobiva, mora biti zadostna, in sicer

1. glede množine in

2. glede kakovosti, t. j. žival se mora s klajo nasititi in v klaji mora biti dovolj hranilnih snovi.

Če se žival ne nasiti, ne more dobro uspevati pri drugače najmočnejši in najdražji krmi.

V krmi pa morajo biti tudi vse potrebne hranilne snovi, in sicer beljakovine, tolšče, ogljikovi vodani (skrob, sladkor, lesna vlaknina itd.) in rudninske snovi (apno, fosforová kislina, kuhinjska sol, kali, železo itd.) itd.

Vse te hranilne snovi imajo nalogo, da

1. telo rede in

2. telesu dajo silo v obliki toplote in telesne moči.

Precejšen del krme, ki jo dobiva živalsko telo, služi le za nasičenje. Za nasičenje, t. j. za napolnjenje želodca in črev, je kmalu kaj dodro. V to svrhu in za proizvajanje toplote in sile v živalskem telesu navadno zadostuje doma pridelana navadna krma.

Živalsko telo, zlasti njegovi najvažnejši deli, in sicer mišičevje (meso), pa obstoji iz beljakovin, in če naj se ti deli telesa množe (rasejo) in krepe, morajo priti v telo potom hrane tudi beljakovine, kajti živalsko telo more beljakovinaste (dušičnate) snovi delati le iz beljakovin hrane. **Beljakovine so torej prave redilne snovi v krmi.**

Izkušnja nas uči, da z navadno krmo nimamo dovolj uspeha, in zato, po domače povedano, privedamo krmi priboljšek. Ta priboljšek pa obstoji v krmilih, ki imajo v sebi razmeroma veliko beljakovin. **Krmila, ki imajo v sebi razmeroma veliko beljakovin, imenujemo močna krmila.** Močna krmila so razno žitno zrnje, otrobi, krmilna moka, oljne tropine itd. Čim več ima kako močno krmilo beljakovin v sebi, tem redilnejše je in tudi navadno dražje. Zadnje pa ni vselej res. Umen kmetovalec bo pokladal poleg sena, slame, krompirja, pese itd. vselej le tisto močno krmilo, ki ga v njem beljakovine najmanj stanejo.

Otrobi so iz močno olesenelih in težko prebavnih luščin zrnja ter iz večje ali manjše množine rastlinskega kleja, ki je zavisna od načina mletve. Klej je sestavljen iz raznih dušičnatih snovi (beljakovin), ki so le deloma prebavne. Sirovih beljakovin je v otrobih povprečno 14,5%, a prebavnih le 3/10%, t. j. 9,8%. Skrobna vrednost otrobov je po prof. dr. Kellnerju 42,6, to se pravi: 100 kg otrobov naredi v živalskem telesu tisti učinek kakor 42,6 kg čistega skroba. Po dr. Kellnerju se namreč redilna vrednost kakega krmila popolnoma določi z njegovo vsebino skrobne vrednosti in prebavnih beljakovin. Kar se tiče tvorilne vrednosti beljakovin, je ta sicer že izražena v številu, ki pove skrobno vrednost, vendar so beljakovine nekaj posebnega zase, ker jih pri tvorjenju telesnih sokov, mesa, mleka itd. druge hranilne snovi ne morejo nadomestiti. Beljakovine se morajo zato v tržnih krmilih tudi draže plačati kakor druge hranilne snovi, in zato se je treba vselej posebej ozirati na množino beljakovin.

Gotova krmila, ki imajo v sebi dražljive snovi, so važna pri presnavljanju in za dosego posebnih učinkov v telesu. Tako so tudi pšenični otrobi na glas, da pospešujejo mlečnost, kar se je pa po raznih poskusih izkazalo za neresnično. Vrhutega otrobom kaj radi primešavajo razne manj vredne snovi. Pa ne glede na to sedanja cena otrobov ni primerna njihovi redilni vrednosti, in kmetovalec, ki more, prav stori, če namesto otrobov poklada kako drugo krmilo.

Govedo mora biti nasičeno, mora dobiti v krmi dovolj ogljikovih vodanov. V to svrhu ne moremo velikih množin cene slame, sena, pese itd. nadomestiti z drugimi dragimi krmili, moramo torej ta krmila pokladati, a če nam gre za beljakovine, ki jih pridenemo krmi v obliki močnih krmil, takrat izberimo krmilo, ki je najizdatnejše in najcenejše. V naših razmerah je n. pr. **100 kg oljnih** (sezamovih ali orehovih) **tropin za 10 K več vredno kakor 100 kg otrobov pri današnji ceni 15 K.** Če pa upoštevamo v oljnih tropinah še veliko množino silno redilne in lahko prebavne in na zdravje izbornu učinkujoče tolšče, potem lahko rečemo, **da je 1/2 kg oljnih tropin kot močno krmilo in kot pridevek k ostali krmi toliko vredno kakor 1 kg otrobov.** Z oljnimi tropinami bolje in ceneje krmimo, in vsak umen kmetovalec bo hranil, kjer ima priliko hraniti.

Vse to pa velja še prav posebno pri vzreji živine, kajti mlado govedo more v prvem času in še dolgo potem dobro porabljeni le beljakovine, in sicer take, ki mu prijajo. Beljakovin je več vrst in tudi v krmi je med to ali ono beljakovino velika razlika. Beljakovine oljnih tropin odločno bolje in močnejše učinkujejo kakor beljakovine otrobov. Če mlado govedo dobiva preveč suhe klaje (sena, rezanice, plev itd.), se preveč raztegnejo tisti deli prebavil, ki so za prebavljanje lesne vlaknine in enakih snovi, in vsled tega imajo pri nas vsled takega napačnega krmljenja naše goveje živali večinoma velike trebuhe in zato tudi vrte hrbte. Vpoštevati je pa tudi dejstvo, da mi dandanes nimamo več prvotne domače živine, ampak požlahtnjeno s pincgavsko, algajsko, simodolsko itd. pasmo, ki je glede pravilnega krmljenja še bolj občutljiva. Čim zlahtnejša je pasma, tem bolj gotovo mora živina v mladosti dobiti zadosti pravih beljakovin. Če živali omenjenih pasem ne krmimo pravilno, ne bomo imeli nikdar pravega uspeha in zato nikdar ne dajmo v slučaju neuspeha krivde pasmi, ampak našemu napačnemu krmljenju.

Pa tudi odrasle živali pri nas vobče preveč bašemo s suho klajo, zato nimamo pravega uspeha in vrhutega je naše krmljenje tudi predrago.

Lep zgled, ki potrjuje gori povedano, je poskusno krmljenje, ki ga je zvršil deželni živinorejski inštruktor g. Jakob Hladnik letošnjo zimo na živinorejskem tečaju v Horjulu. Predvsem je naša dolžnost gosp. Hladnika zahvaliti za podatke, ki nam jih je dal. Iz njegovih podatkov zaenkrat posnamemo prav skrbno in strokovno zvršeni krmilni poskus s šestimi kravami, ki jasno kaže, koliko večji učinek imajo oljne tropine v primeri z otrobi in kako se da s cenejšim krmljenjem doseči večji dohodek.

Gospod Hladnik je naredil preskusno krmljenje z naslednjimi kravami, ki so zaznamovane z zaporednimi rimskimi števili.

Štev.	Starost	Breja	Živa teža	Mleka na dan
I.	7 let	2—3 mesece	420 kg	6.5 litra
II.	5 "	2—3 "	4.8 "	5.5 "
III.	8 "	2—3 "	435 "	4.5 "
IV.	4 "	2—3 "	455 "	4.5 "
V.	4 "	4—5 "	455 "	4 "
VI.	7½	4—5 "	370 "	4 "

Te krave so dobivale prvih štirinajst dni krmo kakor je v dotičnih hlevih običajno, in sicer sestave in vrednosti kakor je zabeleženo v naslednji razpredelnici:

Št. krave	Krava je dobila na dan		Dnevna sestava te krme je bila			Vrednost krme na dan v vin.	Liter mleka je stal na dan vin.
	suhe klaje kg	otrobov kg	suih snovi kg	beljakovin kg	skrobne vrednosti kg		
I.	15	0.5	13.2	0.65	5	84	12.9
II.	15	0.5	13.2	0.65	5	84	15.9
III.	13	0.25	11.1	0.49	3.1	69	15.3
IV.	13	0.25	11.1	0.49	3.1	69	15.3
V.	14	0.25	12.7	0.57	4.3	75	18.6
VI.	14	0.25	12.7	0.57	4.3	75	18.6

V prvih štirinajstih dneh poskusne dobe so krave že nekoliko več molzle in je zato liter namolzenega mleka manj stal, kar je pa staviti edinole na rovaš boljše oskrbe, t. j. snaženja in reda. Štirinajsti dan so se pokazale naslednje izpremembe, ki jih je primerjati z gori navedenimi podatki prvega dne.

Št. krave	Živa teža	Mleka na dan	Liter mleka je stal	Liter mleka se je torej ceneje pridelal za
I.	423	7 litrov	12 vin.	0.9 vin.
II.	415	6 "	14 "	1.9 "
III.	435	6 "	11.5 "	3.8 "
IV.	465	6 "	11.5 "	3.8 "
V.	465	6 "	12.5 "	6.1 "
VI.	378	5.5 "	13.8 "	4.8 "

Tako v Horjulu in pri nas sploh običajno krmljenje krav je pa napačno, kajti krave so dobivale preveč suhe klaje, ki dela živali trebušne, jih sili, da velik del telesne sile porabijo za prebavljanje težko prebavljive lesne vlaknine, ko bi se ta sila morala porabiti za zdelovanje mesa in mleka, ter so vrhutega krave dobivale v predragih otrobih premalo dobrih beljakovin. Z ozirom na težo teh krav bi bile morale dobivati po današnjem stanju znanosti (po dr. Kellnerju) toliko krme in take sestave, kakor kaže naslednja razpredelnica:

Krava št.	I. težka	Suhe snovi	Beljakovin	Skrobne vrednosti
I.	423	9	0.6—0.7	3—4
II.	415	9	0.6—0.7	3—4
III.	435	9	0.6—0.7	3—4
IV.	465	9	0.6—0.7	3—4
V.	465	9	0.6—0.7	3—4
VI.	378	9	0.6—0.7	3—4

Na podlagi teh znanstvenih predpisov je gosp. inštruktor Hladnik za prihodnjih 15 dni odredil pravilno krmljenje, kakor je iz naslednje razpredelnice razvidno, ter je prav znatno skrčil pokladanje suhe klaje in je predrage otrobe nadomestil z razmeroma cenejšimi oljnimi tropinami. V dobi teh 15 dni je bilo krmljenje takole:

Za kravo št.	Suhe klaje	Oljnih tropin	Vrednost te krme na dan	Sestava te krme		
				suih snovi	beljakovin	skrobne vrednosti
				kg	kg	kg
I.	10	0.62	62	9.3	0.63	3.5
II.	10	0.62	62	9.3	0.63	3.5
III.	11	0.5	64	9.7	0.55	2.6
IV.	11	0.5	64	9.7	0.55	2.6
V.	9	1	64	9	0.7	3.4
VI.	9	1	64	9	0.7	3.4

Po petnajstem dnevu pravilnega in umnega krmljenja se je navzlic manjši množini in cenejši krmi pokazal tale učinek:

Krava št.	I. 425 kg teža	Litrov mleka na dan	Liter mleka je stal	Liter mleka se je torej ceneje pridelal
"	II. 415 "	7	8.8 "	5.2 "
"	III. 465 "	6.5	9.8 "	1.7 "
"	IV. 480 "	6.25	10.3 "	1.2 "
"	V. 485 "	8.5	7.5 "	5 "
"	VI. 395 "	8.5	7.5 "	6.3 "

Krave so torej dobivale le primerno, in sicer precej znatno manjšo množino suhe klaje, zato pa zadosti beljakovin v oljnih tropinah, ki so glede redilnosti več vredne kakor predragi otrobi. Posamezne krave so tudi na teži precej znatno pridobile, t. j. so se zredile, dajale so navzlic manjši množini krme več mleka in zato je ne glede na večjo vrednost gnoja znašal vsled umnega krmljenja in vsled večje mlečnosti, dasi bi vsled brejosti morala množina mleka padati, dobiček pri posameznih kravah na dan v primeri s krmljenjem prvega dne

pri kravi št.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
	29	43	33	29½	74	74

Iz tega poskusa je torej prav jasno razvidno, kako nepotrebno se pri nas bašejo goveda s težko prebavljivo suho klajo, kar veliko stane in dela grde živali, posebno se pa kaže imenitni učinek oljnih tropin v primeri z odločno predragimi otrobi.

Skupno licenciranje bikov.

Živinorejska zadruga za novomeško okolico je letos prosila, da se priredi licenciranje skupno za ves njen okoliš, ki obsega 5 občin. Storila je to iz več vzrokov. Eden glavnih je ta, da se zanese med živinorejce več zanimanja za rejo bikov, ki je dosedaj po naših krajih vse premajhno. Dosedanje licenciranje se vrši po občinah, tu pa tam tudi v posameznih hlevih. To je za dotične bikorejce kaj prilično, v splošno korist pa to ni. Navadno se vrši licenciranje v tem slučaju le v navzočnosti komisije in dotičnega bikorejca. V splošnem ne vedo drugi živinorejci nič o tem in se ga tudi ne udeležujejo. Nasledek je potem ta, da premnogi naši živinorejci niti ne vedo, kdo vse ima licenciranega bika, in ne vedo, kakšni biki se redijo v kraju. In vendar bi moral vsak živinorejec

poznati, kakšni biki se redijo v njegovi okolici in kdo jih redi. Saj drugače ni mogoč pravi napredek v živinoreji! Časi, ko je bilo dosti, da je bila krava sploh pripuščena, ti časi so menda tudi za nas minuli! Vsaj želeti je to! Dandanes moramo skrbeti, da izbiramo plemenjake in da izberemo najbolj prikladnega, ki ga imamo v okolici, in naj je pot do njega tudi nekoliko daljša, stroški junčevine pa večji. Saj se taki stroški vračajo in obilno poplačajo v boljšem zarodu! Zato je pa treba, da poznamo plemenjake, ki se redijo v naši okolici. Najlepšo priliko za to nam nudi vsakoletno licenciranje. Tam so biki na ogled postavljeni, tam jih najlaže spoznavamo in presojamo po njihovih telesnih lastnostih. Vsak vnet živinorejec bi se moral zaradi tega udeležiti licenciranja, da se pri tej priliki pouči o vrednosti in prednostih posameznih plemenjakov, ki naj se rabijo za zboljševanje naše živinoreje!

To je prvi in glavni vzrok, da se je živinorejska zadruga poganjala za skupno licenciranje bikov v njenem okolišu.

Drugi vzrok skupnega licenciranja je pa premiranje, ki ga hoče živinorejska zadruga spojiti z licenciranjem.

Če zasluži kdo nagrado za svojo živinorejo, so to brez dvoma vsi tisti naši živinorejci, ki se ukvarjajo z rejo bikov, torej s tisto rejo, ki nam omogočuje sploh potrebno zarejo in ki močno vpliva na razvoj naše domače živinoreje.

Kdor pozna trud, sitnosti, nevarnosti in stroške take reje, nam bo rad priznal, da je v naših živinorejskih razmerah vsa podpora, namenjena za premovanje živine, najbolje obrnjena, če so je deležni v prvi vrsti naši bikorejci, ki se žrtvujejo za vso okolico, za vse druge živinorejce.

Vsak bikorejec zasluži priznanje in nagrado! In ker se nudi pri licenciranju najlepša prilika, da se naši živinorejci spodbujajo s premijami k reji lepih in dobrih plemenjakov, je živinorejska zadruga sklenila, porabiti to priliko in razdeliti nekaj premij za najboljše plemenjake, ki se pripeljejo k licenciranju ali pa sploh na ogled k premiranju.

Brez dvoma bo tako skupno licenciranje ugodno vplivalo na nadaljnjo rejo plemenjakov tudi v tem oziru, ker se bodo naši bikorejci s primerjanjem na ogled pripeljanih plemenjakov vneli za rejo boljših plemenjakov in bodo biki bolj skrbno odbirali, najsi bo že pri nakupu ali pa pri domači reji.

Na vsak način se bo s premiranjem plemenjakov vzbujala in pospeševala tudi domača prireja. Ta in oni se bo potrudil, da bo izredil kaj lepega in dobrega, če bo videl, da se na merodajnem mestu priznava to delo, ki je namenjeno splošnemu blagru naših živinorejcev. Živinorejska zadruga pa si bo tudi v svesti, da je storila po svojih močeh, kar se da v tem oziru od nje zahtevati!

Rohrman.

Kdaj in kako je prositi za odpis zemljiškega davka.

Zemljiški davek je odmerjen po čistem katastrskem donosu, in če se zaradi kake prirodne uime, t. j. nesreče, ki je kmetovalec sam ni zakrivil, pridelek znatno zmanjša, oziroma se deloma ali popolnoma izgubi, je naravna posledica, da kmetovalec ne more plačati vsega zemljiškega davka, ker ni imel tistega dohodka,

ki je podlaga za odmerjenje zemljiškega davka. V tem slučaju se zemljiški davek ves ali deloma odpiše po državnem zakonu z dne 12. julija l. 1896., a le s pogojem, da se poškodba na zemljiških pravočasno prijavi pristojni oblasti in se obenem prosi za odpis davka.

Ker se naši kmetovalci malokdaj brigajo za določila tega zakona, zato dostikrat nepotrebno plačajo precej znatne vsote zemljiškega davka, dasi jim je bil velik del pridelka brez njihove krivde uničen po raznih uimah.

Tudi letos se bo, kakor vsako leto, semtertja pripetila na zemljiških kaka nesreča, in zato že sedaj kmetovalce vnovič opozarjamo na koristi, ki jim jih nudi ta zakon. Komaj se je letošnjo pomlad narava zbudila, smo že imeli hudo nimo, in sicer slano, ki je zlasti po Dolenjskem prizadela veliko škodo. Dolenjski vinogradniki imajo pravico zahtevati odpis zemljiškega davka od svojih vinogradov. V teku leta se nam je pa še marsikterih drugih uim bati; toča nam prav gotovo ne bo prizanesla.

Pri kmetijah nastane pravica do odpisa zemljiškega davka, če je bil na majhnih parcelah, ki merijo do 4 ha, uničen vsaj četrti del prirodnega donosa vsled poškodbe po toči, vodi, ognju, miših ali po trtni uši. Pri večjih posestvih nastane ta pravica, če je bil pridelek vsaj na 1 ha poškodovan. Vsled poškodbe po suši, moči, pozebi (slani), škodljivih mrčesih in škodljivih glivah pa pristaja pravica do odpisa zemljiškega davka, če znaša poškodba vsaj četrtino prirodnega donosa vseh parcel, ki leže v eni in isti davčni občini.

Vsako poškodbo na prirodnem donosu, ki se zanjo more prositi odpis davka, mora posestnik poškodovane parcele ali njegov pooblaščenec — da ne izgubi pravice do odpisa davka — v osmih dneh potem, ko je zapazil škodo, naznaniti davčnemu oblastvu prve stopnje (okrajnemu glavarstvu, davkariji ali davčni okrajni komisiji). Za pooblaščenca lastniki poškodovane parcele se štejejo: zakonski drug, varuhi, zakupniki ali užitniki zemljišč, pooblaščeni kmetijski uradniki in pa **župani občin**.

Poškodbo, ki se zaradi nje prosi za odpis zemljiškega davka, more torej vsak zase ali po svojem pooblaščenca naznaniti; more jo pa naznaniti tudi več zemljiških posestnikov skupaj, ki naznanilo vsi podpisajo, ali pa jo more naznaniti župan za vso občino. Ker so vse take poškodbe manj ali več v celi občini, zato je najbolje župana naprositi, da poškodbo naznani; vendar priporočamo zadevo zasledovati, in če župan svoje dolžnosti ne stori, naj vsak zase ali vsi prizadeti skupaj vložijo naznanilo. Naznanilo škode in druge vloge, ki se tega tičejo, so koleka proste.

Vinogradniki!

Težak udarec osode nas je zadel letos ob istem času, kakor lani. Krasno, a, žal, prerano se razvijajoči trtni zarod sta nam uničila žled in mraz!

Vsakdo bo gotovo vprašal, kaj naj stori sedaj z ozebljenimi trtami. Zato vam dajem naslednja navodila: Za sedaj ne kaže drugega, kakor da pustite trto popolnoma v miru in skončate morda še ne zvršeno spomladno delo v vinogradih.

Vsak trtni popek obstoji iz enega glavnega in dveh stranskih očes (podočkov). Sedaj se še ne da zanesljivo presoditi, katera očesa so pozebla.

V večini slučajev je pozeblo samo glavno oko in je ta ali oni podoček še zdrav. To ali ono stransko oko bo gotovo pozneje pognalo. Tudi na teh mladikah bo še nekaj grozdja, čeprav bolj redkega in drobnega.

Iz tega razvidite, kako nespametno ravnaajo tisti, ki — morda v neumestni jezi — proč režejo šparone (prevezi). Pustite torej trto v miru! Šele tedaj, ko nastane trajno gorko vreme in kadar trta zopet požene, bomo videli, kaj je živega in zdravega; to pa bo treba skrbno varovati! Potem bomo od mraza uničene, suhe poganjke iz glavnih oči obrali, da stranska očesa laže odženejo. Sedaj tega ne kaže delati, ker bi še bolj ozeblo to, kar je ostalo! Saj lahko še pridejo mrazi, grozijo nam še trijaki! Kadar trta odžene 15—20 cm dolge mladike, bomo šele to odbrali, kar je na trti nepotrebnega, da trta ne trati po nepotrebnem moči.

Drugo poletno delo, zlasti pa škropljenje in žveplanje, moramo skrbno izvršiti, da vsaj tisti zarod, ki ostane po mrazu, dozori in poplača vinogradniku vsaj delo.

Država in dežela nam bosta gotovo priskočili na pomoč, da dobimo vsaj galico in žveplo po znižani ceni.

B. Skalický,

c. kr. vinarški nadzornik.

Vprašanja in odgovori.

Na vsa gospodarska vprašanja, ki dohajajo na c. kr. kmetijsko družbo kranjsko ali na uredništvo „Kmetovalca“, se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“. Odgovori, ki so splošno poučni, se uvrste med „Vprašanja in odgovore“, ostali pa v „Listnico uredništva“. Odgovarja se le na vprašanja, ki so podpisana s celim imenom, v „Kmetovalcu“ se pri vprašanju pristavijo pričetne črke imena in kraja. Če vprašalec ne želi drugače. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki so prišla vsaj štiri dni pred izdajo lista; na prepozno došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takoj želi odgovora na kako gospodarsko vprašanje, mora priložiti znamko za odgovor. Na vprašanja, ki niso gospodarska in odgovori nanja niso splošno poučni in zanimivi, se ne odgovarja v „Kmetovalcu“, ampak le pisмено če je pismu priloženih 50 h v znakmah kot prispevek k družbenemu pokojninskemu zakladu.

Vprašanje 81. Leta 1910. sem kupil travnik, kjer je bilo mnogo podleska. Da ga iztrebim, sem ga dal l. 1911. in 1912. populiti, vendar ga je zopet letos mnogo pognalo, a je zelo slabotne rasti in nima semenskih glav. Ali naj tudi letos populim podlesek, ker ne bo imel semena? (J. J. v S. v.)

Odgovor: Podlesek cvete jeseni, spomladi pa požene liste in potisne semenske glavice iz tal. Cvet ima namreč plodnico v zemlji, takoj nad gomoljem, in ko se jeseni oplodi ostane započeti zarodek čez zimo v varnem zavetju v zemlji. Šele spomladi se z listjem vred pokaže iz zemlje. Podleskovo listje je znano pod imenom volovnik. Listje sprejema iz zraka plinasto hrano ter jo prebavlja in z ono hrano vred, ki jo je rastlina dobila iz zemlje, pripravlja organske rastlinske snovi, ki se deloma porabijo za tvoritev semena, deloma pa za nov gomoljič v zemlji, ki naj jeseni požene cvet. Iz tega lahko razvidite, da se vsekako priporoča, da tudi letos daste populiti podlesek, in sicer se to priporoča tem bolj, ker je podlesek strupen. V tebi ima kolhicin, neko organsko osnovo, ki je pri ljudeh in pri živalih povzročila že mnogo nesreč. Podlesek se uničuje stem, da se izkopavajo gomolji, ali pa stem, da se odstranjujejo cveti in listje, da se rastlina oslabi in se prepreči tvoritev semena. Najgotoveje se podlesek uničuje z izkopavanjem gomoljev. Z nalašč zato narejeno lopatico se z enim vbodom vzdigne kos zemlje s podleskom vred, se obrne, podlesek se z gomoljem vred odstrani in potem se izkopani kos zemlje nazaj položi. Kdor pravočasno potrga cvetje dokler še ni oplojeno, prepreči tvoritev semena, in kdor od-

stranjuje listje, preprečuje prebavljanje neorganske hrane. Ker pa ima rastlina v gomolju nakopičeno zalogo hrane, sicer nanovo požene, toda mnogo slabotnejši poganjek. Če se to delo ponavlja, zmanjka rastlini zaloge in mora opešati. Podlesek na Vašem travniku je vsled dveletnega zatiranja že tudi tako opešal, da gre že proti koncu, zato se nikar ne obotavljajte ter mu vzemite pogoje nadaljnega uspevanja.

Vprašanje 82. Mojemu konju je krava požrla vso žimo z repa. Kaj naj počnem, da mu zopet kmalu zraste? (U. R. v K.)

Odgovor: Sredstev, ki bi pospeševala rast las, dlake, žime itd., sploh ni. Če korenine žime pri Vašem konju niso pokvarjene, tedaj bo zrastle zopet sama. Če pa hočete pospeševati hitro rast repa, je to edino mogoče na ta način, da skrbno pazite in vzdržujete snago.

Vprašanje 83. Kupil sem od nekoga žganja. Rečeno mi je bilo, da je kuhano iz vina, ki je dišalo po sodu. Zvedel sem pa, da je dotičnik pokuhal vino, ki je zavrelo, takozvano „zavrelko.“ Pravijo, da je to žganje strupeno in da ga je sploh prepovedano kuhati. Prosim pouka, ali je iz zavrelke kuhano žganje res neužitno in strupeno in ali je prodajalec dolžan vzeti žganje nazaj in mi vrniti denar? (H. M. v Sv. J.)

Odgovor: Posebna gliva povzroča, da se v vinu izgublja alkohol in nastane zavrelka. Edino sredstvo, spraviti tako vino v denar, je, da se takoj pokuha in se iz njega napravi žganje. Iz zavrelke žganje kuhati ni prepovedano in je tako žganje užitno ter se sme prodajati. Škodljivo pa iz zavrelke skuhan žganje ni, oziroma toliko kakor vsako žganje sploh, ne glede na to, iz česa je pripravljeno. Prodajalec tudi ni dolžan vzeti žganja nazaj in Vam vrniti denarja.

Vprašanje 84. Pri nas se gradi železnica in bo šla proga skozi vinograde. Čez vinograd mojega soseda bo šla železnična proga in ga ta hoče prodati. Jaz bi ga kupil. Poučite me, ali dim lokomotive trtam res škodi in ali se bodo trte res še bolj opalile? (Š. Š. v R.)

Odgovor: Dim iz lokomotive res škodi, ker se tvori pri gorenju premoga žveplena sokislina, ki pride na cvetje in liste ter jih pali. Ravno tako je v dimu precej jako drobnega prahu, ki pokriva na cvetju in na listih luknjice in na ta način otežuje dihanje rastline. Vsa ta škoda pa je ravno pri železničnih lokomotivah tako malenkostna, da niti v poštev ne pride in vinograd vsled tega ne izgubi prav nič svoje vrednosti.

Vprašanje 85. Moj sosed ima nad mojo senošetjo gozd ter iz njega vlačil čez mojo senošet drva. Če bi jih vozil ali vlačil drugje, bi napravil mnogo manj škode. Ali ima dotičnik pravico vlačiti drva čez mojo senošet in ali mi mora škodo povrniti? (F. Z. v P.)

Odgovor: Gozdni zakon pravi, da ste dolžni dovoliti dotičniku, da spravlja drva iz gozda čez Vašo senošet, tedaj, če lesa ni mogoče ali pa z velikimi stroški spraviti po drugih potih iz gozda. Če pa spravlja les čez Vašo senošet domu, tedaj mora to storiti na tak način, da napravi kolikor mogoče malo škode (če je mogoče, bi moral voziti). Tudi Vam je dolžan povrniti vso pri tem nastalo škodo. Ali ima Vaš sosed pravico vlačiti čez Vašo senošet ali ne, pa odločuje c. kr. okrajno glavarstvo in izvedenci ter se obenem določijo višočina odškodnine. Če pa kateri izmed Vaju z odlokom c. kr. glavarstva ni zadovoljen, se lahko pritoži na višjo instanco. Če glede odškodnine kateri izmed Vaju ni zadovoljen in se pri politični oblasti ni dalo dozeči sporazumljenje, tedaj lahko o tem odločuje sodišče. Kakor hitro pa sosed določeno oškodnino založi, mu ne smete braniti spravljati

drv iz gozda preko Vašega sveta, a pot do pritožbe Vam ostane prosta. J.

Vprašanje 86. Imam 8 dni staro žrebe, ki mu kobila na nikak način ne pusti sesati. Noče ga spoznati za svojega. Kakor hitro se ji približa, ga hoče s kopiti pobiti in ga hoče tudi gristi. Primoran sem dajati mu kravjega mleka. Prosim svetujte mi, ali je kravje mleko dobro za žrebe ali naj mu kaj drugega dajem? (J. H. v P.)

Odgovor: Poskusite najprej kobilu s silo pripraviti do tega, da pusti sesati; zato naj jo eden drži pri glavi, kdo drug pa naj ji dvigne eno nogo. Na tak način kobila ne more niti gristi niti tolči. Vendar pa se na omenjeni način navadno še bolj razdraži in postane še hudobnejša. Če dajete žrebetu kravjega mleka, mu morate priliti polovico vode in dodati nekoliko sladkorja, ker je kravje mleko po svoji sestavi različno od kobiljega in ga žrebe slabo prenaša. Najbolje se obnese ješprenova juha. Ješpren se kuha tako dolgo, da se popolnoma razkuha in da ni videti nobenega zrna več. Potem se precedi skoz platneno cunjko. Seveda ta juha ne sme biti prevroča. Biti mora približno toliko topla, kakor namoljeno kobilje mleko. Žrebetu taka juha ugaja in jo rado pije ter se redi kakor pri maternem mleku. J.

Vprašanje 87. Na javni sodnijski dražbi sem kupil hišo za izklicno ceno in sem jo potem za 60 K draže naprej prodal, a notar mi je rekel, da moram od dobička pri prodaji hiše plačati deželnemu odboru davek, dasi pravzaprav nimam nič dobička, ampak vsled raznih pristojbin še celo izgubo. Od kdaj je predpisano, da je treba deželnemu odboru naznaniti prodajo posestva in mu plačati davek, in v katerem roku je treba prodajo naznaniti deželnemu odboru (F. W. v B.)

Odgovor: Glasom deželnega zakona z dne 4. junija 1912. je uvedena nova davščina od prirastka na vrednosti neprimičnin v deželi kranjski. Davščino od prirastka mora plačati prodajalec deželi in je dolžan prodajo naznaniti v štirinajstih dneh deželnemu uradu za odmero te davščine. Temu uradu je z nekolokovano prijavo naznaniti vse okoliščine, ki se more iz njih izračunati prirastek vrednosti, ter je prijavi priviti potrebne listine v izvorniku ali v prepisu. Tisti prodajalec, ki tega pravočasno ne stori, se more kaznovati z denarno globo do 500 K. To davščino je sploh plačevati pri knjižnem ali izvenknjižnem prenosu v vojvodini kranjski ležečih obdelanih ali neobdelanih neprimičnin, torej v gotovih slučajih tudi pri dedščinah, in zato mora vsakdo omenjeni zakon poznati, če naj ob kakih taki spremembi ne pride v neprimilike. Zakon je z izvršilno naredbo vred jako obširen, zato ne moremo navesti vseh podrobnosti. Tistim, ki jim je kaj mar, toplo priporočamo, naj zakon kupijo.

Vprašanje 88. Ali mi more sosed braniti pri oranju obračati po njegovem svetu, kar se od mene in od mojih prednikov dokazano že več kakor 100 let vrši? (A. Š. v K.)

Odgovor: Na vsak način je tako obračanje in raztezanje pri oranju po sosednem svetu priposestovana služnostna pravica, ki je sosed ne sme braniti. Priposestovanje te služnostne pravice je pa zavisno od raznih okoliščin. Do danes glede tega še nimamo nobene razzsodbe najvišjega sodišča.

Vprašanje 89. Ali sme več kmetovalcev skupaj naročiti cel vagon kake gospodarske potrebščine, ne da bi v to svrhu imeli oblastveno dovoljenje? (I. R. v T.)

Odgovor: Če več kmetovalcev od slučaja do slučaja skupno naroči kako večjo množino kake gospodarske potrebščine in se potem ta med naročnike takoj in brez vsakega

dobička razdeli, ni to nikako trgovanje in tedaj za tako skupno naročanje ni potrebno izposlovati obrtnega dovoljenja.

Vprašanje 90. Več posestnikov nas namerava napeljati vodo v svoje hiše. Vodovod bo v vsaki hiši s pipo zaprt. So pa nekteri posestniki proti taki napeljavi vode v hiše, četudi obljubimo imeti pipe zaprte v času, ko se voda ne rabi. Ali v takem slučaju morejo ali smejo posestniki ugovarjati proti napravi vodovoda. (J. S v Č.)

Odgovor: Nihče ne sme samovoljno iz kakega potoka ali studenca, ki ni njegova izključna last, brez dovoljenja vseh drugih upravičencev napeljati vode v svojo hišo, in če se Vam taka napeljava vode vsled kakega dogovora dovoli, morate vseeno poprej pri okrajnem glavarstvu izposlovati vodopravno postopanje.

Vprašanje 91. Imam večji nasad mareličnega drevja, ki se mu vsako leto spomladi vrhovi suše in tudi zarod ves odpade. Pri drugem svojem mareličnem nasadu tega nisem zapazil in tudi ne pri svojih sosedih. Kaj je vzrok, da se mladi poganjki marelic suše in kako bi bilo tako bolno marelično drevje zdraviti? (V. L. v A.)

Odgovor: Na enako vprašanje smo Vam že lansko leto odgovorili in letos smo Vam priporočili, da se obrnete na c. kr. postajo za varstvo rastlin na Dunaju, ki Vam je tudi odgovorila. V prid drugim naj odgovor te postaje tu objavimo: Dopolane vejice marelic so močno napadene od glive *monilia cinerea*, ki je povzročiteljica sušenja vršičkov in listja. Primernega sredstva za zatiranje te rastlinske bolezni doslej še ni. Kot sredstvo, ki bi razvoj glive, oziroma bolezni, preprečilo, bi bilo priporočiti precej močno razredčenje vej, skrajšanje mladik in sežiganje obolelih delov rastline. Tudi bi bilo poskusiti marelice škropiti z modro galico enako kakor trte. Prvič bi bilo marelice škropiti z 2% raztopino modre galice pred cvetenjem, ko drevje prične odganjati, drugič z 1% raztopino precej, ko odcvete, in tretjič z ravno tako raztopino kaka 2 do 3 tedne po drugem škropljenju.

Kmetijske novice.

Izvestja društva za pospeševanje in obdelovanje Ljubljanskega barja. Ravnokar je izšla knjižica, kjer gospod inženir Turk objavlja na 122 straneh jako zanimive podatke o poskusih na Ljubljanskem barju. Posebno važni in zanimivi so poskusi s sladkorno peso, ki so se prav dobro obnesli in dajo upati, da bi se tudi na barskih tleh lahko pridelovala sladkorna pesa, ki bi bila za dobivanje sladkorja popolnoma dobra. Čuje se, da se gotovi krogi že zanimajo za to, da bi se na barju zgradila tvornica za sladkor. Dalje je gospod inženir v tej knjižici podal nakratko tudi osnovne pojme iz kemije. Pri nas je, žal, posebno malo poznana kemija in se vse premalo vpoštevata. Vsak kmetovalec je po svojem poklicu tudi kemik in bi moral vedeti vsaj najpotrebnejše o naukih kemije. Nakratko so lepo opisani osnovni pojmi, dalje se razpravlja o zraku, gorenju, dihanju, raznih prvinah in spojinah, posebej še o vodi in zemlji ter prvinah in spojinah, ki se v njej nahajajo. Dalje čitamo sestavke o tolščah, beljakovinah in nedušičnatih spojinah. Vse je podano v kratki jasni in lahko umljivi obliki. Želeti bi bilo, da bi naši kmetovalci prav pridno segali po tej knjižici, ki se bo dobivala, dokler je bo še kaj v zalogi, po prav nizki ceni pri kmetijsko-kemijskem preskušališču v Ljubljani (Salendrova ulica). Gospod inženir Turk bo odslej vsako leto priobčeval sestavke o kemiji, posebno pa o kmetijski kemiji, ki predvsem obravnava najvažnejše pojme o spoznavanju zemlje in njenih sestavinah, o gnojenju, o kaljenju in rasti kmetijskih rastlin ter o krmilih i. dr. J.

Družbene vesti.

* **Modra galica** stane za nadrobne naročbe posameznikov K 68— v Ljubljani, in sicer le proti takojšnjemu plačilu. Cena galici gre sedaj zelo kvišku. Družba prosi odjemalce, da svoje naročbe čim prej prijavijo.

* **Galično zmlato žveplo.** Družba ima letos v zalogi najfinejše zmlato žveplo za žveplanje trt, ki so mu primešani trije odstotki fino zmlete modre galice, in ki stane K 21— sto kg z vrečo vred v Ljubljani. Dobiva se v vrečah po 50 kg.

* **Plačevanje blaga.** Gg. družbenim udom naznanjamo, da se družba strogo drži načela, vse gospodarske potrebščine oddajati le proti takojšnjemu plačilu, oziroma proti povzetju. Družba mora sama vse potrebščine sproti plačevati in nima sredstev, da bi mogla na upanje dajati, zato tudi opozarjamo za plačilo odgovorne podružnične načelnike, da se istotako drže tega načela in da naj skrbe za poravnavo vsakega družbenega računa tekom določenih 14 dni.

* **Trtne škropilnice** ima družba tudi letos v zalogi, in sicer tri vrste: navadne škropilnice „Korona“ po K 22— in škropilnice novejših sestave „Hero“ po K 34— komad z zabojem vred. Slednje imajo tlačilno in brizgalno napravo, ki se izsnema, so močnejše in vsestransko pripravljene. Družba si je letos nabavila tudi škropilnice sestava dunajske c. kr. kmetijske družbe „Avstrija“, ki so zelo močno izdelane in zbog svoje trpežnosti jako priljubljena. Komad stane 32 kron. Družba si je nabavila tudi nekterih potrebščin k škropilnicam, ker jih morajo posestniki starih škropilnic večkrat nadomestiti. Nova škropilnica je draga, dočim se da majhna napaka često popraviti z nadomeščanjem kakega dela, kakor n. pr. male ventilne kroglice za Korono ali večje za Hero. Oboje stane po 18 h komad. Ventilni gumij stane 8 h. Gumijeve ploščice po K 1— Razpršilnike, ki se lahko rabijo za oba stroja, nadomešča družba po 75 h z iglo vred. Dvojni razpršilniki stanejo po K 260. Nova iznajdba je mrežna cevka, ki se lahko rabi pri vsaki razpršilni cevki, ne da bi bilo treba pri razpršilni cevki ali na razpršilniku kaj izpremeniti. Zmrežno cevko opremljena razpršilna cev lahko mnogo ur nemoteno deluje, ker se zamašenje dolgo zabranjuje. Komad stane 2 kroni.

* **Trtnih škropilnic za polovično ceno** odda družba nekaj komadov revnim vinogradnikom, in sicer le na priporočilo podružnic ali županstev. Tudi podružnice, zadrage in občine, ki škropilnice brezplačno posojajo revnim vinogradnikom, jih morejo nekaj dobiti po znižani ceni. Brezplačnose škropilnice ne bodo oddajale, ker ni zadostnih sredstev in ker se je družba prepričala, da večina prosilcev z brezplačnimi stroji ni ravnala tako skrbno, kakor je družba to zahtevala. Prošnje sprejema glavni odbor c. kr. kmetijske družbe do 1. majnika 1913. Ker se bodo škropilnice le do tedaj razpošiljale, se na poznejše prošnje ne bo mogoče ozirati.

* **Umetna gnojila** ima c. kr. kmetijska družba naslednja v zalogi:

Rudninski superfosfat s 14% v vodi raztopne fosforove kisline po K 7— 100 kg z vrečo vred. Pri naročilih na cele vagone se pošlje superfosfat franko na vsako žel. postajo, vrhutega more družba dati 25 K popusta.

Tomasovo žlindro. Cena za nadrobno oddaja 18 odstotne žlindre v Ljubljani je K 7—, 100 kg.

Kalijevo sol po K 1260 100 kg. To gnojilo se oddaja tudi v vrečah po 50 kg za 6 K 50 h, ker tvornica za množine po 50 kg zaračuna 20 h za vrečo. Kdor gnoji travnike s Tomasovo žlindro ali z rudninskim superfosfatom, ta mora gnojiti tudi s kalijem bodisi s kalijevo soljo ali s kajnitom. Mi odločno pripo-

ročamo kalijevo sol, ki ima v sebi 42% kalija in stane 12 K 60 h, dočim ima kajnit le 12—14% kalija ter stane 5 K 50 h. Namesto 300 kg kajnita se vzame le 100 kg kalijeve soli, a ima še več kalija in se vrhutega še prihrani 3 K 90 h.

Kajnit po 5 K 50 h 100 kg.

Kostno moko po 10 K 100 kg z vrečo vred.

Kostni superfosfat po 11 K 100 kg.

Amonijev sulfat po 38—K 100 kg iz Ljubljane.

To dušičnato gnojilo je važno za gnojenje na njivah žitu, krompirju, ozimini itd., in sicer v zvezi s superfosfatom in s kalijevo soljo. Poraba amonijevega sulfata v vinogradih je zlasti važna in zato posebno priporočena. Opozarjamo na spise: „Gnojenje vinogradov“ v peti in šesti številki in „Gnojenje travnikov spomladi s posebnim ozirom na umetna dušičnata gnojila“ v šesti številki letošnjega „Kmetovalca“.

Čilski soliter oddaja družba po K 34.— 100 kg.

Mešana umetno gnojilo (vinogradniško gnojilo), ki ima 10% v vodi raztopne fosforove kisline, 10% žveplenokislega kalija in 4% amonijevega dušika, oddaja družba po 17 K 50 h 100 kg z vrečo vred. (Glej spis „Mešana umetna gnojila“ v 3. številki lanskega „Kmetovalca“.)

Vrtno gnojilo (mešano umetno gnojilo za zelenjad, cvetice in rastline v cvetličnikih), ki vsebuje 7% v vodi raztopne fosforove kisline, 6 $\frac{1}{2}$ % čistega kalija (ne žveplenokislega!) in 6 $\frac{1}{2}$ % dušika (5% amonijevega dušika in 1 $\frac{1}{2}$ % dušika solitrne kisline) oddaja družba po 40 h kg z vrečo vred.

* **Za živinorejce** ima družba v zalogi požiralnikove cevi za odraslo goved po 12 K komad in za teleta, ovce in koze po 7 K komad. Trokarji so po 5 K komad. Požiralnikove cevi in trokarji služijo v to, da se napenjanje govedu hitro in zanesljivo odstrani. — V zalogi ima družba tudi mlečne cevi komad po 80 h. Mlečne cevi se rabijo za odtok mleka, kadar kravo vime tako boli, pa je ni mogoče molsti. — Napajalnike za teleta iz pocinjene ploščevine oddaja družba po 10 K.

Tropine podzemeljskega oreha. Te tropine imajo zajamčeno 56 do 57 odstotkov beljakovin in maščobe v sebi. Družba je ugodno kupila večjo množino in jih oddaja po 21 K 100 kg iz Ljubljane. Prof. dr. Pott pravi v svoji knjigi o krmilih: „Orehove tropine se morajo prištevati najmočnejšim dušičnatim in najlažje prebavnim rastlinskim močnim krmilom; odlikujejo se posebno po večji vsebini beljakovin.“ Tudi mi jih priporočamo našim udom, ki imajo živino navajeno na krmljenje z močnimi krmili; dobivajo se v vrečah po 75 kg.

Lanene tropine ima družba sedaj tudi v zalogi. Stanejo K 22.— 100 kg v Ljubljani, v vrečah po 50 kg.

Sezamove tropine. Družba je zopet ugodno kupila večje množine najfineje zmlatih sezamovih tropin in jih oddaja po znižani ceni K 19— 100 kg iz Ljubljane. Te tropine družba jako priporoča. Vsebujejo jamčeno 50 odstotkov beljakovin in maščobe in se dobivajo le v vrečah po 75 kg. Živinorejce opozarjamo na spis „Krmljenje z oljuimi tropinami“, ki je izšel v „Kmetovalcu“ in ki ga v obliki „Gospodarskih navodil“ na zahtevanje vsakomur brezplačno pošljemo. — Priporočati je umnim gospodarjem, da si čimprej priskrbe zadostno množino teh tropin. Pri odjemu pol ali celega vagona more dati družba znaten popust.

Sladkornata močna krmila kot okrepujočo primes k drugim krmilom ima odslej naša c. kr. kmetijska družba v zalogi ter jih oddaja le v celih vrečah po 50 kg, in sicer mešanice za pitanje po 20 K 100 kg ter za molzne krave tudi po 20 K 100 kg z vrečami vred iz družbenega skladišča ali postavljene na ljubljanski kolodvor. Opozar-

jamo na spis „Sladkornata močna krmila“ v 2. št. lanskega „Kmetovalca“, ki pojasnjuje naravo, učinek in način pokladanja sladkornatih močnih krmil.

Klajno apno, 38—42%, oddaja družba v izvornih vrečah, težkih 50 kg po 22 kg. V manjših množinah, nad 20 kg, po 24 h, v množinah pod 20 h kg pa po 26 h kg. Za manjše pošiljate na zunaj se še posebej zaračuni za vsako pošiljatev 30 h za zavoj, vozni list itd. — Manj kakor 5 kg se ne razpošilja. — Opozarjamo, da je klajno apno potreben dodatek h krmil, koder krmila nimajo v sebi dovolj rudninskih snovi, zlasti fosforove kisline, in da klajnega apna ni zamenjati z ničvrednimi redilnimi štopami za živino.

Živinsko sol prikrbuje družba vsem tistim, ki ne morejo osebno v Ljubljano ali ki je v svoji bližini na morejo kupiti po 7 K 100 kg ali pa 3 K 60 h 50 kg. Živinska sol se oddaja le v vrečah po 50 kg. Le tiste naročila na živinsko sol se zvršujejo, ki se zanje denar naprej pošlje.

Semenska ajda. Družba ima za svoje ude izredno lepo in težko francosko izvorno seme sive ajde po 36 K 100 kg z vrečami vred. Ajde za seme bo primanjkovalo in zategadelj bo tisti najvarneje ravnal, ki si semensko ajdo pravočasno zagotovi.

* **Semenske zmesi detelj in trav** izbrane prve kakovosti ima c. kr. kmetijska družba v zalogi in jih oddaja po K 1.50 — kilogram.

* **Deteljno seme**, zajamčeno predenice čisto in potrjeno od kmetijsko-kemijskega preskušališča v Ljubljani, oddaja družba svojim udom z zavojem vred, in sicer seme domače, štajerske ali črne detelje po 2 K 20 h, in seme lucerne ali nemške detelje po 1 K 60 h kilogram.

* **Glede oddaje semen** naznanjamo, da veljajo gori označene cene z zavojem vred in s stroški za vozni list le pri naročilih nad 5 kg. Pri naročilih do 5 kg se posebej zaračunata zavoj in vozni list.

Oddaja kos. Družba ima v zalogi za svoje ude posebno narejene kose iz najboljšega avstrijskega jekla, in sicer v isti kakovosti kakor lansko leto. — Kose so ravne, pri peti širje, in pete so tako postavljene, kakor jih žele naši kosci. Družba je dala napraviti obliko, ki je sicer enotna, ki pa po možnosti ustrega različnim željam posameznih pokrajin vse dežele. Na pogosto izraženo željo po trših kosah imamo trše kaljene kose. — Vse kose so že obrušene, da se hitreje sklepeljejo. Koso more vsakdo izbrati ter tako, ki ima kako napako, ki jo je zakrivila tvornica, zameniti. — Vsaka kosa ima vtisnjeno družbeno ime. — Ker se zaradi visoke poštnine pošiljatev posameznih kos preveč podraži, zato priporočamo skupno naročanje potom podružnic, in sicer če le mogoče vsaj 10 kos skupaj.

Cene kosam so naslednje:

Dolgotost v pesteh:	4½	6	6½	7	7½	8
„ „ cm:	45	60	65	70	75	80

Cena: K 1.—, 1.—, 1.—, 1.20, 1.20, 1.20

Pri poštnih pošiljativah se zaračuni 30 h za ovoj in za vozni list. Kot posebna znamenitost glede kakovosti jekla in natančnega izdelovanja slove kose iz bavarskih tvornic. Družba si je letos za poskušnje nabavila manjšo množino teh kos, ki so napravljene iz pristnega švedskega jekla. Cene za komad so naslednje: za 65 cm dolge K 2.— (znamka Herkules) za 70 in za 75 cm dolge K 2.20 (znamka Herkules).

* **Prave bergamaške osle**, in sicer temnovišnjekaste podolgem žilaste, oddaja družba 25 do 26 cm dolge po 60 h, 28 do 29 cm dolge po 80 h komad.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 21. aprila 1913.

Seji je predsedoval družbeni predsednik gospod komercialni svetnik Povše, c. kr. deželno vladu je zastopal gospod dvorni svetnik vitez pl. Laschan, deželni odbor namestnik deželnega glavarja v deželnem odboru gospod dr. Evgen Lampe, in navzoči so bili odborniki gg.: baron Apfaltrern, Bartol, Hladnik, Kosler, baron Liechtenberg, Piber, Ravnikar, Rohrman in ravnatelj Pirc.

Glavni odbor se je temeljito posvetoval, kako porabiti državno podporo v znesku 50.000 K, ki jih je dovolilo c. kr. kmetijsko ministrstvo za zatiranje strupene rose in plesnobe na trtah na Dolenjskem, in sicer vsled utemeljenih prošelj, kmetijske družbe z ozirom na veliko pomanjkanje denarja na Dolenjskem, kjer vsled vinske krize in slabih letin v zadnjih letih vinogradniki nimajo skoraj nič denarja ter se je bati, da opuste škropljenje in žveplanje, če se jim ne pride na pomoč, vsled česar se je bati za bodočnost še večje hede. Podpora je došla, preden je letošnji mrz narenil na Dolenjskem tako velikansko škodo, zato je glavni odbor zaenkrat sklepal le o porabi nakazane podpore, za bedo pa, ki jo je pričakovati prihodnjo zimo vsled zadnje pezebe trt, se je sklenilo vpeljati novo posebno akcijo. K razpravi o porabi nakazane podpore so bili povabljeni c. kr. vinarski nadzornik B. Skalicky iz Novega mesta in poleg državnega poslanca za Dolenjsko g. župnika Hladnika, ki je tako ud glavnega odbora, še državna, oziroma deželna poslanca za Dolenjsko gg. profesorja Dermastija in Jarc. Glavni odbor je sklenil oddajati po vsej Dolenjski modro galico kilogram po 40 vinarjev, z modro galico pomešano žveplo kilogram po 10 vin., oddajati trtne škroplilnice in žveplalnice za polovično ceno, čakati revne posestnike za plačilo do konca tega leta ter plačati vse prevozne stroške. Podrobnosti tega sklepa se objavijo med uradnimi vestmi „Kmetovalca“, oziroma v posebni izdaji „Kmetovalca“, ki bo namenjena le za dolenjske vinorodne pokrajine.

Vsled pritožb, ki dohajajo zlasti z Dolenjskega, da nekteri prodajajo od hiše do hiše nič vredno deteljno seme, vsled česar kmetovalci trpe veliko škodo, se je glavni odbor sklenil potegovati, da se kupčija z deteljnim semenom zakonskim potom uredi, kakor je to že vpeljano na Hrvaškem.

Novomeški podružnici je glavni odbor dovolil majhno podporo iz zaklada za pospeševanje živinoreje, da se bodo ob priliki licenciranja bikov premovali najboljši biki v podružničnem okolišu.

Na predlog zastopnika deželnega odbora v glavnem odboru in družbenega podpredsednika g. dr. Lampeta se je glavni odbor dogovoril, kako je v bodočnosti temeljito zatirati kužno vnetje spolovil pri govedih, ki se silno opasno širi po vsej deželi. Sklenilo se je v ta namen določiti iz podpore za pospeševanje živinoreje primeren prispevek, ki bo znašal z državnim in deželnim prispevkom vred 16.000 K.

Pri izplačevanju nagrad za tiste subvencijske bike, ki jih imajo bikorejci čez določeni dve leti, so se pokazali razni nedostaki, zato je glavni odbor sklenil tozadevno izdati nov predpis. Glasom tega novega predpisa bodo večaki dogovorno s kmetijskimi organizacijami najprej določili, če sploh kaže dotičnega bika imeti čez dve leti, nagrade se bodo dajale mesečno redno le po 10 K in bo glavni odbor imel pravico, to nagrado v izrednih slučajih povišati do 20 K. Vsak tak bik, ki bo zanj nagrada določena, se bo vsako četrtletje vnovič pregledal in se bo določilo, če je nagrado naprej plačevati.

Glavni odbor je temeljito razpravljal o odgovoru, ki ga je dati kmetijskemu ministrstvu glede delovnega programa za bodoče sistematično pospeševanje živinoreje.

Ker je bil dnevni red te seje jako obširen, oziroma, ker so posamezne točke dnevnega reda zahtevale obširne razprave, je seja glavnega odbora trajala od pol 10 do 7 zvečer s kratkim presledkom opoldne.

Za nove ude so bili predlagani in sprejeti gg.: Dolničar Anton, hotelir v Žetjehah; Šlibar Andrej, krojač na Bledu;

Dom'celj Alojzj, posestnik v Zagorju ob Pivki; Skok Mihael, posestnik v Topolcu; Skočir Anton, posestnik v Kamnem; Košmerlj Frančišek, posestnik v Vrhu, Urbančič Ivan, posestnik v Brinju; Keršič Josip, posestnik v Spod. Dupljah; Ceglar Ivan, posestnik v Vel. Dobravi; Omahen Anton, posestnik v Gabrijah; Škufca Ignacij, posestnik v Stranski vasi; Perovšek Josip, posestnik v Goričici; Vrhovec Josip, posestnik v Mekinah; Peterlin Frančišek, posestnik v Jesenicah; Kolar Josip, posestnik v Jesenicah, Janežič Alojzj, posestnik v Jesenicah; Kovšček Frančišek, posestnik v Jesenicah; Brdik Ivan, posestnik v Jesenicah; Bregar Frančišek, posestnik v Selu pri Dobu; Sinjur Josip, posestnik v Bukovici; Pregelj Josip, posestnik v Ustjah; Dolmovič Matija, posestnik v Dobravi; Jermanič Frančišek, posestnik v Telčah; Kleindienst Jakob, župnik v Begunjah pri Lescah.

Razglas

o oddaji modre galice in z modro galico pomešnega žvepla ter trtnih škroplilnic in žveplalnikov po znižani ceni vinogradnikom na Dolenjskem.

(Ta razglas velja izključno le za vinogradnike na Dolenjskem.)

Vsled krize v vinski trgovini pred dyema letoma in vsled slabih vinskih letin zadnji dve leti, ki sta jo povzročila izredno neugodno vreme, lansko leto tudi slana, ter v veliki meri peronospora in plesnoba, ker so se vinogradniki preveč zanašali, da te boleznj ponehujejo, in so deloma zato škropljenje in žveplanje trt opustili, je letos med vinogradniki na Dolenjskem velika beda, ki se kaže v silnem pomanjkanju denarja. Ta beda je tem občutnejša, ker imamo opraviti tudi z denarno krizo, vsled česar je tako prezadolženim vinogradnikom težko dobiti denarnih posojil, ali pa le proti odruškim obrestim. Z ozirom na ta dejstva je glavni odbor c. kr. kmetijske družbe že jeseni pričel na mero-dajnih mestih prositi za državno podporo, ki naj letos omogoči zadostno škropljenje z modro galico.

Razmere pa so se vsled denarne krize tekom minule z me še izdatno poslabšale, in zato je družbeni glavni odbor meseca marca z dobro utemeljeno prošnjo zahteval za dolenjsko vinstvo še večje podpore, če naj se prepreči z zadostnim škropljenjem in žveplanjem za bodočnost večja beda in se prepreči za deželo toliko škodljivo izseljevanje ter ne pospešuje žganjepitje. Zaprošena akcija v prid dolenjskega vinstva je pa tudi na veliko korist dežele in države, kajti vzdržati je vsekako davčno moč dolenjskega prebivalstva.

Po prizadevanju naših gospodov državnih in deželnih poslancev se je posrečilo v prid dolenjskega vinstva izposlovati podporo, in c. kr. kmetijski družbi je poverjena naloga to pomožno akcijo izvršiti.

Smer pomožne akcije za dolenjsko vinogradništvo je, dolenjskim vinogradnikom kolikor mogoče olajšati škropljenje in žveplanje trt z oddajo vinogradniških potrebščin po izdatno znižani ceni in, kjer treba, **tudi na upanje** ter v slučajih, ki so vpoštevanja vredni, z delnim ali popolnim odpisom dolga konci leta. Ta pomožna akcija je pa sedaj še potrebnejša, kajti zimski mraz 13., 14. in 15. t. m. je povzročil v večini dolenjskih vinogradov bržkone ogromno škodo, in vinogradniki bodo z ozirom na slabo letino, ki jo imajo letos pričakovati, in vsled zmanjšane kredita deloma še manj pri volji svoje trte pred peronosporo in plesnobo zadosti varovati, kar bi imelo za bodočnost še hujše posledice. Sedanja akcija sicer velja le za razmere, kakor so bile pred 13. t. m., toda vsled te zadnje uime se je bržkone nadejati še nadaljne pomoči, ki pa z njo ta akcija, oziroma ta razglas, naravno ne more biti v nikaki zvezi.

Da se omogoči škropljenje trt z modro galico in žveplanje zaroda, oziroma cvetja, z žveplom, bo c. kr. kmetijska družba oddajala

1. modro galico za skoraj polovično tržno ceno, t. j. **po 40 vinarjev** kilogram;

2. z bakreno galico pomešano žveplo za več kakor polovico znižano ceno, t. j. **po 10 vinarjev** kilogram;

3. trtno škroplilnice z ozirom na sistem za polovično ceno, t. j. za 12 do 17 K komad;

4. ročne žveplalnike za polovično ceno, t. j. za približno 5 K komad.

Stroške za prevažanje galice in žvepla plača družba z državno podporo, in zato **veljajo gori označene cene za vse kraje na Dolenjskem.** Družba plača tudi stroške za prevoz s kolodvorov, vendar naj v bližini kolodvorov stanujoči vinogradniki s svojo vprežno živino zastoj prepeljejo galico, da se z nepotrebnimi stroški oddaljenim vinogradnikom ne prikrajša podpora. Na nikak način se ne plača prevažanje za daljave do treh kilometrov, kajti tudi od prizadelih, ki so v razmeroma boljšem gmotnem položaju, se mora zahtevati nekaj požrtvovalnosti v prid revnejšim tovarišem, celo ker vsakdo mora priznati, da vsi poklicani krogi in tudi naša družba silno veliko žrtvujejo ob tej priliki.

Kmetijska družba lepo prosi in poziva odreči se vsaki sebičnosti!

Gori navedene vinogradniške potrebščine bo c. kr. kmetijska družba oddajala po označeni znižani ceni izključno le vinogradnikom na Dolenjskem, in sicer na naslednji način in pod naslednjimi pogoji:

1. Naročila na modro galico in žveplo po znižani ceni se bodo izvrševala le skupno, in sicer potom družbenih podružnic, kmetijskih društev ali zadrug, posojilnic (Rajfajzovk) in županstev. Pri naročilu mora dotično društvo ali županstvo imenomoma navesti vse vinogradnike, ki vzamejo galico, in za vsakega vinogradnika posebej množino galice. Računi za prevozne stroške se morajo takoj predložiti, da jih družba poplača.

2. Skupiček za modro galico in žveplo, ki se posameznikom odda proti gotovemu plačilu, se mora sproti pošiljati kmetijski družbi in je zato vse leto neprestano izterjevati pri vseh tistih, ki morejo plačati, da se ne izgube obresti, ki tudi to podporo obremenjujejo.

3. Načelniki kmetijskih organizacij in županstva, ki modro galico in žveplo naroče skupno za vse ali več vinogradnikov svojega področja, jamčijo družbi **osebno** za skoziinskozi pravilno ravnanje pri razdelitvi galice, za pravočasno odposlatev skupnega denarja in za pravočasno izterjanje dolžnih zneskov. Za redno poslovanje dobijo organizacije in županstva od kmetijske družbe tiskovine, kamor je vpisati prejemke galice in žvepla, množino prejetega blaga, približno velikost vinograda in dan plačila.

4. Tistim vinogradnikom, ki so v resnici v denarnih zadregah, se sme deloma ali vsa galica in žveplo dati na upanje. Dolžni zneski se morajo najkasneje do dne 15. decembra t. l. izterjati in denar poslati kmetijski družbi. Do konca meseca maja se mora družbi predložiti seznamek onih vinogradnikov, ki so dobili galico na upanje.

5. Onim **revnim vinogradnikom**, ki potrebujejo le pičlo število kilogramov galice za škropljenje svojih trt in ki galico dobe na upanje, sme glavni odbor v slučajih, ki so posebnega vpoštevanja vredni, odpisati ves dolg ali del dolga; prošnje za odpis tega dolga se morajo vložiti do 15. novembra t. l. pri kmetijski družbi. Uvaževanja vredno potrebo, odpisati dolg, morata potrditi župnijski urad in županstvo.

6. Trtne škroplilnice in žveplalnike odda družba za polovično ceno edinole svojim podružnicam, kmetijskim organizacijam ali županstvom, ki se zavežejo te priprave

posojati najprej tistim svojim udom, oziroma občanom, ki v resnici sami ne morejo teh priprav kupiti. Dolžnost vsakega količkaj imovitega vinogradnika je, imeti tako napravo, in zato smejo pri rabi teh priprav priti na vrsto šele tedaj, ko so revnejši vinogradniki svoje trte poškopili in žveplali. Prejemniki trtnih škropilnic in žveplalnikov so dolžni skrbeti, da se te priprave od vsakega izposojevalca nemudno vrnejo popolnoma osnažene in nepokvarjene.

7. Vsakemu vinogradniku je prodati ali dati na upanje le toliko galice, oziroma žvepla, kolikor teh vinogradniških potrebščin potrebuje za tekoče leto, in sicer primerno velikosti njegovega vinograda. Oddano modro galico in žveplo po znižani ceni sme porabiti v svojem vinogradu le tisti, ki je te snovi naročil, in je strogo prepovedano te snovi dajati pod tržno ceno komu drugemu v dobičkarske namene, zlasti ne trgovcem in vinogradnikom zunaj dežele. Istotako je prepovedano komu kaj več dati, kakor potrebuje za to leto. Vsak prestopnik te prepovedi znači goljufijo, ki bo sodnijsko kaznovana.

Opomnja. Vse podružnice kmetijske družbe in kmetijske organizacije, ki so galico ali žveplo od kmetijske družbe ali »Gospodarske zveze« v Ljubljani že kupile po tekočih tržnih cenah, naj se ravnajo vseeno po gori označenih pogojih. Kmetijska družba bo na tej podlagi z njimi nanovo obračunila in bo ona prevzela vse terjatve »Gospodarske zveze«, ki z njo družba posebej obračuna.

V Ljubljani, 21. aprila 1913.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V a b i l o

na občni zbor kmetijske podružnice v Slavini dne 4. maja 1913. ob treh popoldne v šolskem poslopju.

S P O R E D :

1. Pregled računov za leto 1912.
2. Volitev novega odbora.

3. Volitev podružničnega zastopnika na glavni družbeni občni zbor.

4. Slučajnosti.

Če bi ne bilo ob določenem uri navzočih zadosti udov, se bo pol ure pozneje vršil drug občni zbor ob vsaki udeležbi.

Kmetijska podružnica v Slavini,

dne 25. aprila 1913.

Andrej Vadnal, načelnik.

V a b i l o

na občni zbor kmetijske podružnice v Kamniku dne 13. majnika ob devetih dopoldne v Kamniškem domu

S P O R E D :

1. Volitev poslancev za glavni občni zbor.
2. Predložitev računov za leto 1912.
3. Volitev novega podružničnega odbora.
4. Posamezni predlogi in nasveti.

Če ob določenem času ne bo občni zbor sklepčen, se bo pol ure pozneje zborovalo ob vsakem številu navzočih udov.

Valentin Benkovič, t. č. načelnik.

V a b i l o

na občni zbor kmetijske podružnice za Tržič-Lom dne 18. maja 1913 ob štirih popoldne v društveni dvorani.

S P O R E D :

1. Poročilo načelnika.
2. Volitev odposlancev na občni zbor c. kr. kmetijske družbe.
3. Volitev podružničnega odbora.
4. Razni nasveti in predlogi.
5. Slučajnosti.

Tržič, 23. aprila 1913.

Josip Rožič, načelnik.

V a b i l o

na občni zbor kmetijske podružnice v Hrenovicah, ki bo v nedeljo, dne 11. maja t. l. ob treh popoldne v spodnjih prostorih kaplanije (pri fari).

S P O R E D :

1. Poročilo načelnika.
2. Pregled računov.
3. Slučajnosti.

Kmetijska podružnica Hrenovice,

dne 24. aprila 1913.

Anton Milharčič, načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru podružnice c. kr. kmetijske družbe v Ribnici, ki bo v nedeljo, dne 4. maja t. l. ob 3 popoldne v župnišču.

S P O R E D :

1. Nagovor načelnika.
2. Račun za leto 1912.
3. Volitev odposlancev na občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske
4. Razdelitev ribniške podružnice na več manjših.
5. Slučajnosti.

Če ob določenem času ne bo za sklepčnost navzočih zadosti udov, se bo pol ure kesneje zborovalo ob vsakem številu zborovalcev.

Ribnica, dne 24. aprila 1913.

Fr. Dolinar, načelnik.

V a b i l o

na redni občni zbor živinorejske in konjerejske zadruge v Gorjah, registrovane zadruge z omenjeno zavezo, ki bo dne 12. maja 1913 ob treh popoldne v dvorani.

S P O R E D :

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo revizijskega zapisnika.
3. Poročilo računov za l. 1912. ter odobritev.
4. Volitev odbora.
5. Potrđilo o nakupu pašnika in njega raba.
6. Določitev pašnine.
7. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi vsakega živinorejca

odbor.

Če bi občni zbor ob določenem času ne bil sklepčen, bo čez pol ure drugo zborovanje, ki bo sklepalo brez ozira na število navzočih udov.